

FMK-1.6.0 - Klinisk løsningsbeskrivelse

Brug af udleveringsgrundlag

(Review-version september 2025)

Indledning

Et udleveringsgrundlag beskriver, hvordan medicinen for en konkret ordination bliver tilgængelig for patienten.

I tidligere FMK versioner eksisterede der kun recepten som udleveringsgrundlag. Med FMK 1.6.0 er dette udvidet, så det er muligt at oprette forskellige typer udleveringsgrundlag.

Formålet er at undgå misforståelser og sikre transparens på tværs af sektorer. Patienten og de sundhedsfaglige skal altid kunne se, hvordan og hvorfra medicinen skal udleveres. Det betyder, at det for enhver ordinationer skal være angivet hvilken type udleveringsgrundlag, der tænkes anvendt.

De typer af udleveringsgrundlag, som fra start indføres i FMK 1.6.0 er:

- Recept - almindelige recepter (til udlevering fra private apoteker)
- Dosisrecept (til udlevering fra private apoteker)
- Udlevering af medicin fra sygehusapotek
- Direkte udlevering (til registrering af udlevering direkte fra eget lager, fx lokalt medicindepot, sygehus afdeling, praktiserende læge eller tandlæge)
- 'Købes uden recept' er medicin der kan købes i håndkøb og i detailhandlen. (Lægemidler, kosttilskud eller vitaminer som for denne behandling ikke er receptpligtig). Typen er speciel, da et reelt udleveringsgrundlag ikke er nødvendigt, men der er en markering på lægemiddelordinationen.
- Løs recept. Man kan ikke oprette et udleveringsgrundlag af denne type, men det opstår, når apoteket ekspederer en papir eller telefon recept.

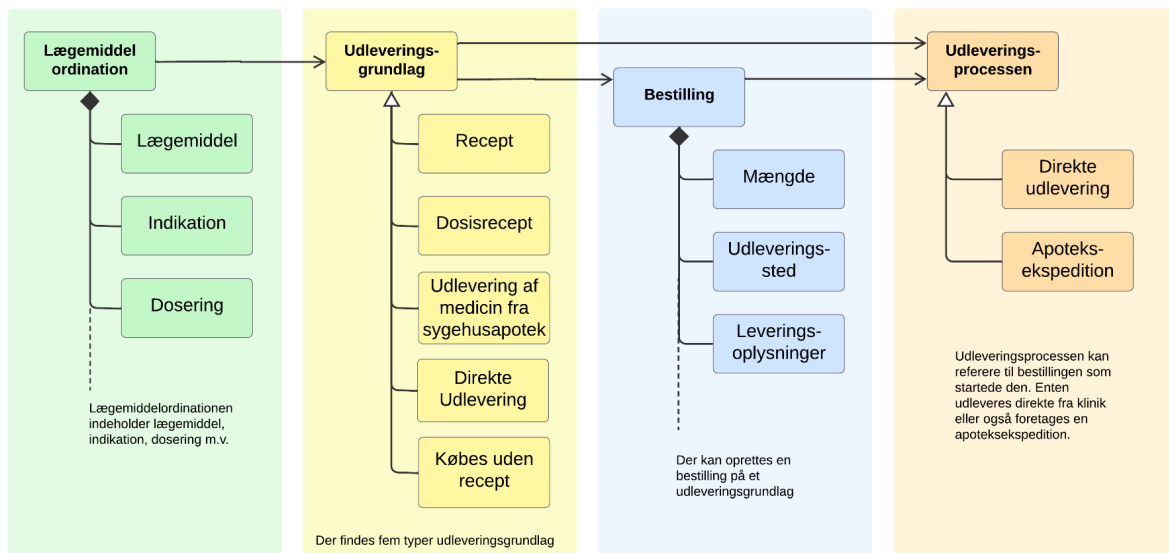
Allerede på ordinationstidspunktet skal den ordinerende angive, hvordan patienten skal få medicinen. Det vil sige, at ordinationen skal indeholde, hvilken type udleveringsgrundlag, der primært tænkes anvendt. Uanset denne angivelse, er det muligt at lave udleveringsgrundlag af andre typer. F.eks. kan man godt lave en recept, selv om der på ordinationen er angivet, at præparatet som udgangspunkt kan købes uden recept.

De forskellige typer af udleveringsgrundlag vil indeholde oplysningerne, som er tilpasset udleveringstypen.

Fælles for alle udleveringsgrundlag er, at de skal have en gyldighedsperiode, som for nogle typer af udleveringsgrundlag kan være uendelig - eller ihvertfald gældende indtil udleveringsgrundlaget annulleres og eventuelt erstattes af noget andet. Det betyder i praksis, at der kan opstå en situation, hvor der ikke er noget aktuelt gyldigt udleveringsgrundlag. I den situation må patienten/sundhedspersonalet tage kontakt til

relevant læge eller klinik/afdeling eller til den sundhedsperson, der var ansvarlig for seneste anvendte udleveringsgrundlag, og anmode om at få et nyt udleveringsgrundlag. Det er identisk med nuværende praksis ved udløb af en recept

Bestilling incl. leveringsoplysninger kan knyttes til typerne, recept, dosisrecept, udlevering af medicin fra sygehusapotek ved oprettelse af udleveringsgrundlaget.

Kliniske konsekvenser ved forskellige typer udleveringsgrundlag

Den detaljerede beskrivelse af felter på de forskellige typer udleveringsgrundlag er beskrevet i de tekniske løsningsbeskrivelser og snitfladen, men overordnede egenskaber (specielt hvis de er nye), der har betydning for den kliniske håndtering, beskrives her.

Recepter og dosisrecepter (udlevering fra privat apotek)

Recepter og dosisrecepter bevares og indføres som type af udleveringsgrundlag, der anvendes til udlevering fra private apoteker.

Jvf. tolkning af receptbekendtgørelsen har det private apotek, der ekspederer en recept, adgang til det ordinationsgrundlag (lægemiddelordinationen), der ligger til grund for recepten. Denne tolkning betyder, at en række felter på recepten, der blot er kopi af informationer i lægemiddelordinationen, er fjernet, da informationerne er tilgængelige på lægemiddelordinationen. Det forhindrer, at der kan være diskrepans mellem information på lægemiddelordinationen og den tilhørende recept.

Såfremt præparatet ikke må udleveres til borgeren, men skal udleveres i mindre portioner af apotek eller anden organisation (sekundær udlevering), vil dette fremgå af ordinationen og recepten.

Udlevering af medicin fra sygehusapotek

Patienter, der ikke er indlagt på sygehuse, men stadig er i sygehusbehandling, kan i nogle tilfælde få udleveret sygehusmedicin fra sygehuset eller sygehusapoteket.

Der er udbredt ønske om at sikre, at udleveringsgrundlaget for udlevering af sygehusmedicin er tilgængeligt på FMK. På samme måde som for alm. recepter antages det, at den bagvedliggende ordination er tilgængelig ved ekspedition, og udleveringsgrundlaget beskriver således retten til og vilkårene for udlevering af medicin ved sygehusbehandling.

En væsentlig forskel på alm. recepter og udleveringsgrundlag for udlevering af medicin fra sygehusapoteket er, at medicinen som udgangspunkt altid skal bestilles inden udlevering. Udleveringsgrundlaget skal derfor indeholde informationer om, hvordan patienten eller hjemmeplejen kan bestille præparatet via FMK.

Det forventes ligeledes, at efterfølgende udleveringer knyttes til det relevante udleveringsgrundlag, på samme måde som det sker for udleveringer på private apoteker.

En anden egenskab, der kan angives på udleveringsgrundlaget, er, at borgeren har ret til hjemmelevering. Hvis det er angivet, er det stadig muligt at bestille til et udleveringssted (som f.eks. sygehusapotek, medicinboks eller privat apotek), men altså også muligt at bestille til hjemmelevering.

Direkte udlevering fra klinikken eller eget lager

Dette udleveringsgrundlag anvendes i de situationer, hvor præparatet udleveres på klinikken i forbindelse med besøg ved egen læge, på misbrugscenter, ambulant på sygehus eller fra sengeafsnit. Det kan f.eks. være metadon eller injektions-medicin, der gives ved periodiske ambulante behandlinger.

Formålet med at registrere udleveringsgrundlaget er at kommunikere tydeligt til patienten og andre, at der ikke skal laves recepter på præparatet, og at det ikke skal hentes på apoteket, men at præparatet vil blive udleveret eller indgivet på klinikken.

På et sådant udleveringsgrundlag kan man angive en gyldighedsperiode, der matcher den forventede behandlingsperiode eller eventuelt undlade at angive et sluttidspunkt.

Udleveringsgrundlaget anvendes ligeledes ved direkte udlevering af medicin, som en engangshandling. Det kan f.eks. være ved opstart af tabletbehandling i klinikken med supplement af en recept eller ved dokumentation for udlevering af medicin ved en udskrivelse fra sygehus. Udleveringsprocessen, direkte udlevering, suppleres af klient-systemet, med en automatisk oprettelse af et udleveringsgrundlag til den aktuelle udlevering.

Håndkøbspræparat

Udleveringsgrundlags typen 'Købes uden recept' for bl.a. håndkøb anvendes til ordinationer, hvor den sundhedsfaglige ønsker at præcisere, at præparatet for denne behandling ikke er receptpligtig, og der ikke er behov for recept.

Det kan være relevant for både vitaminer, mineraler og kosttilskud, men også lægemidler, som patienten ikke behøver en recept på, da forbruget ikke indvirker på muligheden for tilskud og dermed ikke har betydning for patientens egenbetaling.

Formålet med at registrere denne type udleveringsgrundlag er at kommunikere til patient og andre, at det er bevist, at der ikke er lavet recept, og det forventes, at patienten, pårørende eller sundhedspersonale selv skaffer præparatet og dermed ikke får klausuleret tilskud til den konkrete behandling.

I praksis oprettes der ikke et egentlig udleveringsgrundlaget, men er typen registreret på en ordination som primær udleveringmetode.

Ændringer i Lægepraksis systemer (LPS)

Langt de fleste udleveringsgrundlag (recepter) laves i dag i LPS-systemerne, og størstedelen af udleveringsgrundlag vil fremover fortsat være recepter udstedt i almen praksis.

Allerede ved oprettelse af en ordination, skal det angives, hvilken type udleveringsgrundlag der tænkes anvendt - altså hvordan patienten skal få medicinen. LPS systemet kan med brugerunderstøttelse foreslå at udleveringsgrundlag udfærdiges, når ordinationen er oprettet.

For praktiserende læger vil der skulle tages stilling til følgende alternativer:

- Recept - almindelige recepter (til udlevering fra private apoteker) herunder mulighed for at knytte en bestilling til recepten
- Dosisrecepter - adresseres til apotek, der varetager dosisdispensering
- Direkte udlevering (dette kan f.eks. være en injektion som patienten får med det samme i klinikken eller noget der gives til patienten, som så selv tager det hjemme). Dette kan eventuelt ske parallelt med, at der laves en recept. Udleveringsgrundlaget for udlevering på klinik, kan enten være engangs (udløber samme dag som udleveringen sker) eller et blivende som anvendes til behandlingsforløb, hvor patienten kommer gentagne gange i klinikken og får præparatet.
- 'Købes uden recept' er medicin der kan købes i håndkøb og i detailhandlen. Er en markering på lægemiddelordinationen

Som følge af de forskellige typer udleveringsgrundlag, vil LPS-systemerne også skulle tilpasses i forbindelse med visning af udleveringsgrundlag og faktiske udleveringer. Selv om praksislæger ikke laver udleveringsgrundlag for medicin fra sygehusapotek, er det vigtigt, at de kan se, at en given ordination har et udleveringsgrundlag, så de ved, at der ikke mangler recepter.

Ændringer i EPJ-systemer

Ved oprettelse af en ordination på FMK, skal det angives, hvordan patienten skal få medicinen.

EPJ-systemet kan med brugerunderstøttelse foreslå at udleveringsgrundlag udfærdiges når ordinationen oprettes. EPJ-systemet skal kunne håndtere oprettelse af alle typer udleveringsgrundlag.

Der skal tages stilling til følgende alternativer:

- Recept - som leder videre til den kendte receptudstedelse
- Dosisrecepter - adresseres til apotek, der varetager dosisdispensering
- Udlevering af medicin fra sygehusapotek
- Direkte udlevering (dette kan f.eks. være en injektion som patienten får med det samme i klinikken eller noget der gives til patienten, som så selv tager det hjemme). Dette kan eventuelt ske parallelt med, at der laves en recept. Udleveringsgrundlaget for udlevering på klinik, kan enten være engangs (udløber samme dag som udleveringen sker) eller et blivende som anvendes til behandlingsforløb, hvor patienten kommer gentagne gange i klinikken og får præparatet.
- 'Købes uden recept' er medicin der kan købes i håndkøb og i detailhandlen. Er en markering på lægemiddelordinationen

Ved oprettelse af udleveringsgrundlaget vil den ansvarlige skulle udfylde de relevante informationer, der er nødvendige for den pågældende type udleveringsgrundlag.

For almindelige recepter og udleveringsgrundlag til sygehusapotek skal det være muligt at knytte en bestilling til udleveringsgrundlaget. Denne bestilling bliver sendt til den angivne modtager, som vil være enten et privat- eller sygehusapotek, som så kan levere i henhold til de angivne leveringsoplysninger.

Den endelig udfærdigelse af indholdet af udleveringsgrundlaget for medicin fra sygehusapotek koordineres med projektet, som køres i regionerne parallelt med FMK 1.6.0 projektet.

På sygehusene sker der en del udlevering fra ambulatorier og andre afdelinger. Såfremt der ikke ligger et åbent udleveringsgrundlag på udlevering (fordi behandlingen sker med udleveret medicin fra klinikken), skal der automatisk oprettes et udleveringsgrundlag for den konkrete udlevering, som kun anvendes til denne ene udlevering.

Ændringer i EOJ-systemer

På nuværende tidspunkt udfærdiges der ikke udleveringsgrundlag fra EOJ-systemer. Det er derfor kun visning af udleveringsgrundlag og tilknyttede udleveringer, der skal tilpasses.

Hjemmeplejen får med de nye udleveringsgrundlag et bedre overblik over medicin, der udleveres på almindelige recepter, medicin, der udleveres fra sygehusapotek og 'Købes uden recept'. Når udleveringsgrundlag for medicin fra sygehusapotek ligger på FMK, vil hjemmeplejen også få mulighed for at lave bestillinger på disse, på samme måde som de i dag kan bestille medicin på åbne recepter.

Hvis der er EOJ-systemer, der understøtter udlevering fra eget lager, skal registrering af udlevering tilpasses, så udleveringen registreres på et udleveringsgrundlag for udlevering fra klinik eller eget lager.

LPS/EOJ-systemer, der anvendes i misbrugsområdet, skal kunne oprette et udleveringsgrundlag, hvor det angives, at de varetager medicineringen, og udleveringen sker på behandlingsstedet. Dette må ikke forveksles med sekundær udlevering, hvor et misbrugscenter udleverer delmængder af pakninger, der tilhører patienten.

Ændringer i apotekssystemer

Apotekssystemerne skal vise de forskellige typer udleveringsgrundlag, men kun udlevere på udleveringstypen recept og dosisdispensering, på samme måde som de behandler recepter i dag.

Ændringer i borgerrettede systemer

For borgeren bliver det tydeligt på enhver lægemiddelordination, om den udleveres på recept til privat apotek, fra sygehusapotek, købes uden recept eller udleveres i klinik/ambulatorium. For de præparater, som borgeren skal have udleveret på apotek via almindelig recept, vil der stadig være mulighed for bestilling og receptfornyelsesanmodning. Med understøttelse af udleveringsgrundlag for udlevering fra sygehusapotek, vil det også blive muligt at bestille denne medicin direkte på sygehusapoteket.

Ændringer i FMK-online

Der kan oprettes og redigeres alle typer udleveringsgrundlag på FMK-online - undtagen til udlevering fra sygehusapotek, som kun kan vises på FMK-online. Udleveringsgrundlaget til medicin fra sygehusapoteker kan ikke oprettes på FMK-online, da FMK ikke kan afgøre, hvem der har ret til at oprette udleveringsgrundlaget.